

Het overgrote deel van de bevolking wenst een aanpassing van de euthanasiewet in geval van dementie, zegt **JACINTA DE ROECK**.

Alleen patiënt kan zeggen wanneer emmer overloopt

JACINTA DE ROECK

Wie? Directeur Humanistisch-Vrijzinnige Vereniging en gewezen senator.

Wat? We zijn er nog altijd niet van doordrongen dat alleen de patiënt kan aangeven hoe ondraaglijk zijn lijden is.

Waarom? Bij geestelijk lijden twijfelen de omgeving en artsen nog vaak.

gen van het feit dat het de patiënt is en hij/zij alleen die om euthanasie kan vragen. Dat alleen hij/zij kan aangeven hoe ondraaglijk dat lijden is. Bij lichamelijk lijden stappen we al snel mee in de vraag van de patiënt. We begrijpen het, we maken het zelf al mee of we zien het zo duidelijk aan de (uitgemergelde) patiënt.

Maar over dat geestelijk lijden denken we anders. We twijfelen. Psychiaters blijven hopen op een oplossing, nog even volhouden dus. Wij, mensen in de omgeving van dit psychische of psychiatrische lijden, vermijden het gesprek door te zeggen dat de zon zo heerlijk schijnt of dat een lekkere maaltijd de zaak wel zal oplossen. Een geruststelling om zwart op wit te lezen dat de wet voor deze gevallen het juiste kader geeft.

Onomkeerbare hersenaandoening

Daarmee is het knelpunt nog niet opgelost van de euthanasievraag voor een onomkeerbare hersenaandoening, na invulling van een wilsverklaring. Het is onmogelijk nog langer uit te leggen dat een euthanasieverklaring wel ingevuld kan worden, en zelfs door de gemeente geregistreerd wordt, maar dat diezelfde verklaring een lege doos is, want enkel toegepast kan worden voor een onomkeerbare coma.

Ik was opgetogen tijdens de studiedag te horen dat er eindelijk een ruimere consensus bestaat om de wet uit te breiden voor dementie. Ik kan alleen maar hopen dat de politici het hoorden, dat ze wetsvoorstellen schrijven die de wet uitbreiden voor onder meer dementie. Maar vooral dat ze een commissie samenroepen om eindelijk de voorstellen te bespreken en de wet uit te breiden.

Elke partij die zich nog verschuilt achter een electoraal excuus om dit niet te doen, moet er de jongste enquête nog eens op nalezen. Tachtig procent van onze bevolking is ervan overtuigd dat de wet op dit punt aangepast moet worden.

Zo zal een patiënt, die via een euthanasieverklaring kiest voor euthanasie, de uitvoering van die euthanasie krijgen op het door haar/hem gekozen ogenblik. En dus niet zoals Hugo Claus die, op grond van de procedure voor het ondraaglijke geestelijke lijden gecombineerd met een beginnende dementie, te vroeg euthanasie kreeg, om zo het spook van de dementie te lijf te gaan. Vandaag begint het parlementaire jaar weer. De politici weten waarmee ze alvast kunnen beginnen om de kloof tussen samenleving en politiek te dichten.

ONLINE
www.h-vv.be

Het leifsymposium afgelopen vrijdag met als onderwerp 'De druppel die de emmer doet overlopen' mist zijn doel niet. In het artikel 'Ook euthanasie voor wie levensmoe is' (*DS 10 oktober*) zet men eindelijk, tien jaar na de geboorte van de euthanasiewet, deuren open voor een correcte toepassing én een uitbreiding van de wet. Wim Distelmans duidt de vraag om euthanasie bij 'levensmoeheid'. Volgens hem waren er op bijna 954 euthanasiegevallen enkelen die als reden levensmoeheid hebben opgegeven.

Als directeur van de Humanistisch-Vrijzinnige Vereniging heb ik erg vaak gesprekken met mensen die hun euthanasieformulieren in orde willen brengen. Twee woorden vallen in elk gesprek: levensmoeheid en dementie.

In de omgeving van psychisch lijden vermijden we het gesprek door te zeggen dat de zon zo heerlijk schijnt

Levensmoeheid, als het samenspel tussen de lichamelijke en psychische 'ongemakken', kan perfect binnen de huidige wet, verduidelijkt de specialist medisch recht Herman Nys. Bewijst dit dat de euthanasiewet uiteindelijk toch op dat hellende vlak geraakte waar de tegenstanders zo hard mee schermden in 2002? Neen, zeker niet. Het is alleen een realiteit dat wij nog steeds te paternalistisch denken. We zijn nog niet overtuigd en doordron-

'Mensen die hun euthanasieformulieren invullen, laten steeds dezelfde twee woorden vallen: levensmoeheid en dementie.' © David Rozing/hh

Theodore Dalrymple is een Britse essayist. Zijn column verschijnt tweewekelijks op dinsdag.

THEODORE DALRYMPLE

VROUWEN EN VREDE

De Nobelprijs voor de vrede ging zopas naar drie vrouwen, onder wie de huidige president van Liberia, Ellen Sirleaf Johnson. Ik denk niet dat iemand de verrijzenis van Liberia beter had kunnen aanpakken dan zij, maar dat mag ons niet blind maken voor een paar anomalieën in haar cv, en voor het feit dat ze veel populairder is bij wat je de internationale nomenklatoera zou kunnen noemen dan bij haar eigen volk.

Zo suggereerde de Waarheids- en Verzoeningscommissie – die ze zelf had opgericht om de verschrikkelijke burgeroorlog in Liberia te onderzoeken – dat politieke figuren die banden hadden met facties binnen die burgeroorlog, dertig jaar lang niet zouden mogen deelnemen aan het politieke leven. Onder hen was ene Ellen Sirleaf Johnson, die aanvankelijk de moordzuchtige kleptomaan Charles Taylor had gesteund.

Het verbaast geenszins dat ze de aanbevelingen van de commissie niet aanvaardde. Had ze dat gedaan, dan had ze gehandeld tegen de menselijke natuur. Maar door de aanbevelingen niet te aanvaarden, kon een man genaamd Prince Yormie Johnson, die ook op de lijst stond van te wraken personen, wel senator worden en later kandidaat-president. Hij zal niet winnen, maar misschien krijgt hij wel genoeg stemmen om deel uit te maken van de coalitie.

Toen ik hem in 1991 ontmoette in Monrovia, had Prince Y Johnson zichzelf de rang van brigadier-generaal en veldmaarschalk toegekend. Later zou hij die rangen weer opgeven. Hij was de krijgsheer van een factie die de president van Liberia, Samuel Doe, gevangengenomen had en doodgemarteld had in een poging om zijn bankrekeningnummers te bemachtigen. Johnson was zo trots op die prestatie dat hij alles had laten filmen en de beelden toonde aan iedereen die erom vroeg. In het filmpje zie je Johnson bier drinken en het bevel geven om de oren van Doe af te snijden. Doe is naakt en gebonden als een kip.

Als we toch sinten nodig hebben, dat we dan naar de kerk gaan, en niet naar politieke leiders van diepcorrupte landen

Stellen dat Johnson een psychopathische moordenaar is, is nog zacht uitgedrukt. Ik kreeg het advies hem te interviewen in de ochtend dat hij bedwelmd door drank en cannabis de straat op ging om mensen af te schieten met zijn AK47. Ik sprak met verscheidene mensen van wie dichte familie door hem vermoord was. Ik was zelf getuige van zijn snelle gemeedswijzigingen tussen sinistere minzaamheid en gewelddadige woede. Zo'n man mocht van Ellen Sirleaf Johnson een politieke carrière uitbouwen om de hare niet in de weg te staan.

Zo gaat het er ongetwijfeld toe in de wereld, en de president zou er een rationeel en zelfs overtuigend pleidooi kunnen voor houden om zichzelf noch Johnson uit het politieke leven te weren. Maar we moeten voorzichtig zijn met seculiere heiligverklaringen. Als we dan toch sinten nodig hebben, dat we dan naar de kerk gaan, en niet naar politieke leiders van diepcorrupte landen.

Het Nobelprijscomit  verklaarde zijn keuze voor de drie vrouwen met wat voor mij neerkomt op walgelijke zelfingenomen piëteit: *'We kunnen geen democratie en blijvende vrede bereiken in de wereld, tenzij vrouwen dezelfde kansen krijgen als mannen om ontwikkelingen op alle niveaus van de maatschappij te beïnvloeden.'*

Wat bedoelen ze met die hoogdravende woorden? Dat de ongelijkheid tussen de seksen de oorzaak is van gewapende conflicten in de wereld? Of dat vrouwen een bijzondere roeping hebben voor vrede (in dat geval is de premisse van de gelijkheid van de seksen onwaar)?

En wat betekenen de woorden 'gelijke kansen'? Betekent het alleen dat er geen wettelijke drempels mogen zijn voor vrouwen, wat in vele landen al het geval is? Of betekent het echte, gerealiseerde gelijkheid in alle levenssferen (inclusief de boksring voor zwaargewichten), wat zou veronderstellen dat er nood is aan sociale en mogelijks genetische manipulatie op een waarlijk totalitaire schaal?

De gewoonte om te zeggen wat we nooit kunnen menen – omdat het goed klinkt, omdat het onze carrière vooruit zal helpen of onze morele status – is gevaarlijk. Ze smoort het denken, en in de mate dat we er ons bewust van zijn dat we dingen zeggen die we niet geloven, maakt het intellectuele eunuchen van ons. En de gevaren die op ons afkomen, zullen nooit opgelost worden door intellectuele eunuchen.